

Socio-Economic Problems and the State

journal home page: <http://sepd.tntu.edu.ua>

Kuz, T., Maliuta, L. & Hahaliuk, O. (2021) Funktsionalni mekhanizmy obiednanykh terytorialnykh hromad u konteksti rozghliadu paradyhmy spilnot [Functional mechanisms of united territorial communities as paradigms of communities]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 25, no. 2, pp. 594-601. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ktirps.pdf>

ФУНКЦІОНАЛЬНІ МЕХАНІЗМИ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД У КОНТЕКСТІ РОЗГЛЯДУ ПАРАДИГМИ СПІЛЬНОТ

Тетяна КУЗЬ

Людмила МАЛЮТА

Ольга ГАГАЛЮК

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
вул. Руська, 56, м. Тернопіль, 46001, Україна

e-mail: tanyasam1981@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0977-7329>

e-mail: luda_mal@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7569-9982>

e-mail: gagaliuk.olya@gmail.com

Анотація. У цій статті авторський колектив пропонує ідею, яка базується на тлумаченні функціональних механізмів об'єднаних територіальних громад, опираючись на трактування Куна щодо парадигм наукових спільнот, які інтерпретуються як загальнотеоретичні припущення та закони, а також засоби їх реалізації, якими користуються члени відповідного наукового співтовариства, що власне формує та розвиває парадигми зі своєю діяльністю. Тобто кожна громада має свої парадигми, складовими яких є встановлена система та звичаї, а також записані стандарти, засудження, догми, історичний досвід, а також фактичні стани та спільні цілі. За твердженням авторів територіальна громада – це людські об'єднання, які пов'язані із самоорганізуючими територіями, послідовністю сучасних станів, які називають процесом. Із цього випливає, що територіальна громада – це процес. Запропоновано парадигматичні етапи розвитку об'єднаних територіальних громад як процесу, який має початок, еволюцію та припинення або кінцеву точку. Зазначено відмінності між територіальними, науковими чи релігійними громадами, підкреслено, що основна різниця полягає в парадигмах та напрямку їх цілей. Зазначено, що означають зміни та кризи в парадигмах. Отже, зміни – це не незалежні події, а довгі епізоди з регулярними повторюваними структурами, а кризи – це стадія змін, яка слідує за відкриттям. Поки методи (чи інструменти) парадигми виявляються здатними вирішувати визначені проблеми чи питання, спільнота розвивається ефективно. Також у статті підкреслюється позиція, що територіальні громади – це процеси, якими не можуть керувати обрані чи найняті керівники, але якими керують (впливають) парадигми громади, які, своєю чергою, постійно змінюються. Виходячи з позиції авторів та контексту територіальних громад, парадигми можна пояснити наступним чином: парадигма – це «певний спосіб бачити світ», який колись прийнятий багатьма вченими, створює спільноту з цих вчених; або релігійна громада від віруючих; або територіальна громада від людей, які проживають на певній території. парадигми територіальних громад визначають важливі об'єкти, з якими співпрацює громада та пов'язані з цим проблеми, та/або питання, що встановлюються, та методи, за допомогою яких визначені проблеми та/або питання вирішені.

Ключові слова: територіальна спільнота, парадигма, аномалія, криза, революції, стани розвитку (попередні, звичайні та наступні стани).

Article history:

Received: October, 2021
1st Revision: October, 2021
Accepted: November, 2021

JEL classification:

O15
O15
R1

UDC:

338.1

DOI:

<https://doi.org/10.33108/sepd.2022.02.594>

Кузь Т. Функціональні механізми об'єднаних територіальних громад у контексті розгляду парадигми спільнот [Електронний ресурс] / Тетяна Кузь, Людмила Малюта, Ольга Гагалюк // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2021. — Вип. 2 (25). — С. 594-601. — Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ktirps.pdf>

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

1. Постановка проблеми.

Сьогодні в умовах функціонування вітчизняної економічної системи з орієнтацією на європейські засади зростання економіки, ефективна соціально орієнтована політика держави є локомотивом кардинальних змін і впровадження системних реформ. Тому одним із важливих векторів державного розвитку є впровадження реформи місцевого самоврядування, основні результати якої об'єктивно вказують на дієвість прийнятого стратегічно виваженого рішення. З-поміж усіх імперативів стратегічного розвитку України у напрямі євроінтеграції, проголошених діючим Урядом, реформу децентралізації владних повноважень визнано однією із найрезультативніших. Формування конкурентоспроможних територіальних громад в Україні, насамперед, передбачає створення сприятливих умов для провадження ефективної економічної діяльності та розвитку бізнесу в громаді, покращення умов життя населення, розміщеного на об'єднаній території та якості послуг, що надаються жителям громади і споживачам продукції, робіт та послуг, організація безпечного життя громадян, розвиток людського капіталу громади тощо.

Однією з наймасштабніших реформ на сьогоднішній день є реформа децентралізації, що триває в Україні з 2014 року, внаслідок якої було створено понад 980 об'єднаних територіальних громад (ОТГ), які охопили третину території нашої країни. Реформа децентралізації передбачає передачу повноважень, фінансів на їх реалізацію та відповідальності за їх виконання від центральної влади органам місцевого самоврядування [10], тобто тому керівництву (місцевим радам та їх головам), яке жителі територіальних громад самі собі виберуть. Вихідним її пунктом є усвідомлення, що на місцях краще орієнтуються в локальних проблемах і ефективніше можуть використатись кошти на їх вирішення [4]. Чим є, на даний час, добровільне об'єднання територіальних громад (ОТГ)?

Територіальна громада є порівняно новим поняттям у сучасній вітчизняній науці та практиці, хоча за своїми традиціями і звичаями має ознаки глибокої давнини: «про початок походження цієї установи ми не знаходимо жодних відомостей ні в літописах, ні в писаних законодавчих пам'ятках. З великою ймовірністю можна думати, що сільські громади постали за тих часів, коли слов'янські племена, які заселяли теперішню південно-західну Русь, ще не були об'єднані в державні спілки під зверхньою владою господарів» [2]. Дослідженням еволюції територіальної громади в період Київської Русі займався М. Грушевський, який простежив розвиток територіальної громади з родин і родів, та відзначив на певному етапі слабшання родинних зв'язків та набуття все більшого значення територіальної близькості, сусідства тощо [2].

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Поняття «територіальна громада» було предметом дослідження багатьох науковців. Сьогодні в Україні ця дефініція розглядається в різних аспектах: історичному, соціально-економічному, конституційно-правовому та інших. Проблематиці правового статусу територіальних громад приділяли увагу Б. Андрушків, Н. Кирич, Р. Шерстюк, О. Погайдак, М. Баймуратов, І. Бутко, О. Батанов, М. Орзіха. Сутнісний аспект розглядали Ю. Наврузов, Ю. Сурмін, С. Саханенко, О. Сушинський, В. Чепельський. Історичними аспектами становлення територіальних громад у системі місцевого самоврядування цікавилися В. Куйбіда, І. Козюра, В. Кравченко.

Значний інтерес щодо даної проблематики викликають також публікації зарубіжних учених В. Андерсона, Д. Вільямса, Б. Джессона, Е. Остроша, Дж. Розенау, Д. Харвей.

3. Постановка завдання.

Мета дослідження полягає в тлумаченні функціональних механізмів об'єднаних територіальних громад, базуючись на трактуванні Куном парадигм наукових спільнот.

Для досягнення поставленої мети визначено наступні наукові завдання: скласти модель етапів розвитку об'єднаних територіальних громад як процесу, базуючись на ключових моментах парадигми наукових спільнот.

4. Виклад основного матеріалу.

Розвиток територіальних громад в Україні показує, що, незважаючи на різні іноземні окупації, які руйнували країну, а також нищівні війни, які зруйнували цілі села, прагнення до соціального спільного проживання або звичка жити спільно, збереглися з найдавніших часів і до сьогодні. На даний час, може постати питання про те, чи територіальні громади взагалі життєздатні. Результати дослідження багатьох науковців підтверджують погляд на місцеву громаду як життєздатну, спеціалізовану сутність у сучасному суспільстві. Громади залишаються життєздатними, оскільки вони організовані для задоволення інструментальних потреб певних верств населення. Як передбачається моделлю спільноти обмеженої відповідальності, участь у місцевих асоціаціях структурована навколо життєвого циклу та інших інвестиційних характеристик жителів.

Проаналізувавши різні джерела вітчизняних та зарубіжних науковців щодо поняття «територіальна громада» слід відзначити, що вона є людськими об'єднаннями, які пов'язані із самоорганізуючими територіями, послідовністю своєчасних станів, які називають процесом. Звідси випливає, що територіальна громада (села, селища та історичне заселення міст) – це процес, проте, чи можна нею керувати чи ні, і ким, чи чим можна керувати – це окреме питання. Як показано на рис. 1, цей процес має початок, еволюцію та припинення або кінцеву точку (див. пунктирну стрілку).

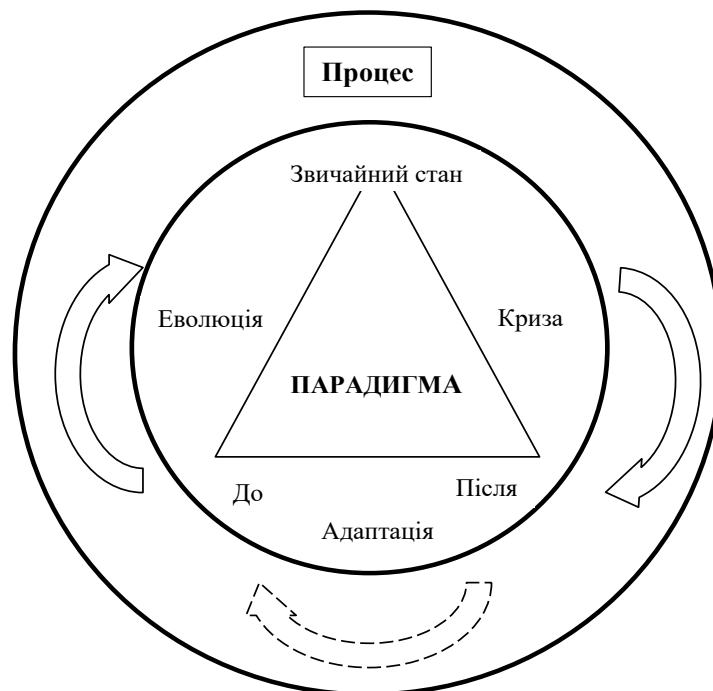

Рис. 1. Парадигматичні етапи розвитку об'єднаних територіальних громад як процесу

Складено: на основі [1, 5, 6, 7].

Територіальну громаду можна порівняти, наприклад, з релігійною громадою або з науковою спільнотою за теорією С. Куна. У своєму відомому есе "Структура наукових революцій" Кун назвав структури наукового дослідження парадигмами. «...Парадигма – це те, що об'єднує наукове співтовариство, і навпаки, наукове співтовариство складається з людей, які визнають парадигму... Під парадигмами маю на увазі визнані всіма наукові досягнення, які протягом певного часу дають науковому співтовариству модель постановки проблем і їх рішень...» [5].

Чи може (територіальна) громада управлятися парадигмою? Грецьке слово *παράδειγμα* (парадигма) означає приклад. Початкове визначення парадигми було прикладом, який служив взірцем, стандартом, втіленням чи прототипом.

Виходячи з визначення Куна, парадигми спільноти слід інтерпретувати як загальнотеоретичні припущення та закони, а також їх засоби реалізації, якими користуються члени відповідного наукового співтовариства, що формує та розвиває парадигми зі своєю діяльністю. Можна зробити висновок, що кожна громада має свої парадигми, складовими яких є встановлена система та звичаї, а також записані стандарти, засудження, догми, історичний досвід, а також фактичні стани та спільні цілі. Перефразовуючи те, що писав Кун про наукове співтовариство, зазначимо, що досліджуючи та практикуючи ці звичаї, досвід та інші вищезазначені фактори, члени відповідної громади вивчають свої ролі, які передаються з покоління в покоління або від старших членів до молодших. Це загальні базові елементи у відповідній громаді. Члени громади базують свої дії на прикладах інших, які вони здобули на основі переданого їм досвіду, а також із письмових джерел. Цей процес навчання та розвитку триває протягом усього їх життя.

Виходячи з ідеї визначення, даного Куном, парадигму територіальної громади слід тлумачити як загальнотеоретичні припущення та закони (включаючи практики) та засоби їх реалізації, які використовуються членами відповідної територіальної громади, яка формує та розвиває парадигму власне своєю діяльністю.

Проте територіальна громада як процес не може керуватись менеджерами, обраними для цього. Насправді члени територіальної громади обирають не керівників, а представників, останні, ж своєю чергою, наймають для громади службовців та організаторів, а не менеджерів. Відповідаючи на питання, чи можна комусь управляти територіальною громадою, дотримуємось позиції, що територіальні громади – це процеси, якими не можуть керувати обрані чи найняті керівники, але якими керують (впливають) парадигми громади, які, своєю чергою, постійно змінюються.

При виникненні запитання, чим, наприклад, відрізняються територіальні, наукові чи релігійні громади, то, не переходячи до поглибленого аналізу, можна стверджувати, що основна різниця полягає в парадигмах та напрямку їх цілей.

Як відомо, територіальні громади також диференціюються за територіальними принципами та обставинами, а також вони не є організаціями. Слід також й зазначити про відмінності виходу із різних громад: якщо член громади залишає територіальну громаду (наприклад, переїжджає в інше місце), він більше не є членом цієї громади; якщо вчений залишає наукове співтовариство, а віруючий – релігійне, вони повинні відмовитись від відповідних парадигм. Наукові, політичні та релігійні громади різняться, але значно ближчі між собою, ніж територіальні громади до будь-якої з них. Відповідно, висновок – різні типи спільнот суттєво відрізняються. Якщо б виникло запитання, як відрізняються парадигми територіальних, наукових чи релігійних громад, то, не переходячи до глибокого аналізу, приходимо до висновку, що парадигми як спосіб робити щось, що набувається на прикладі в будь-якій галузі діяльності, або як основа думки, або як загальнотеоретичні припущення та закони (включаючи практики), формально характерні для кожної громади. Суттєві відмінності між парадигмами є наслідком відмінностей між громадами.

Звичайно, всі члени громади не завжди погоджуються на все. Це було б нерозумно. Навіть більше, треба зайняти позицію, що громада має різні парадигми; тоді як усередині парадигм можуть існувати менші «часткові парадигми». Те, що Кун пише про наукове співтовариство, може скласти враження, що спільнота – це єдине монолітне і єдине підприємство, яке повинно вижити або зруйнуватися разом із будь-якою з його парадигм або з усіма ними разом. Але спільнота, мабуть, рідко або ніколи не буває такою. Існуюча ситуація, зазвичай, терпима, хоча парадигми, інколи, здаються складними. У науковому співтоваристві можуть домовитись про ідентифікацію парадигми, не погоджуючись з її цілковитою інтерпретацією чи раціональним формулюванням. Відсутність стандартної інтерпретації або розбіжності, пов'язані з проблемою скасування правил, не заважають парадигмам керувати розвитком спільноти. Поки парадигми не мають надійної позиції, вони також можуть функціонувати без одностайності, пов'язаного з їх раціональними формулюваннями або без будь-яких спроб раціонально їх сформулювати [5].

Але як відбуваються зміни в парадигмах? Перефразовуючи Куна, зміни – це не незалежні події, а довгі епізоди з регулярними повторюваними структурами. Відкриття починається з розпізнавання аномалії, продовжується з дослідженням домену аномалії і не закінчується доти, поки не будуть адаптовані нові знання, що відповідають парадигмі, так що аномальне явище стає очікуваною нормою.

Автором відзначено, що, відносно, не можливо точно знати, коли сформувалася територіальна громада, і, відповідно, можна припустити, що її загибель ніколи не настане. Ми живемо з моменту в момент, думаючи, що можемо впливати на зміну поточного стану системи (наприклад, керуючи процесами) у бажаний стан. Така зміна можлива завдяки змінам парадигм, початки яких неможливо визначити заздалегідь. Отже, отримуємо підтвердження щодо такого трактування та інтерпретації, згідно позицій Куна, коли він відзначає, що будь-яка спроба визначити дату відкриття в цих або подібних межах неминуче має бути довільною, оскільки створення нового типу явища, безумовно, є складною подією що включає визнання того, що щось існує [5]. Невдачі також можуть бути відправною точкою для аномалій, які, своєю чергою, створюють передумови для відкриття чогось нового. Неможливо точно сказати, коли відбувається відкриття, що відкриває нове явище. Автор у своїх дослідженнях чітко вказує на такі характеристики: попереднє усвідомлення аномалії, поетапність та одночасне виникнення цього визнання, а також подальші зміни в категоріях і процедурах парадигми часто натрапляють на опір, тобто у випадку останнього, важлива здатність громади адаптуватися.

За словами Куна, стадія змін, яка слідує за відкриттям – це кризи. Поки методи (чи інструменти) парадигми виявляються здатними вирішувати визначені проблеми чи питання, спільнота розвивається ефективно. Кризи, у даному контексті, на думку автора є дійсно важливими, оскільки завдяки їм ми бачимо, що настає час щось змінювати.

Отже, можливо, і насправді закономірно, що кризи, а також «революційні» зміни (до прикладу вибори місцевих рад чи сільських голів) призводить нас до стану “після”, а далі й наступного, за яким настає адаптаційний період, і як тільки це вдається, то тоді процес розвивається (рис. 1). Якщо адаптація до нової і вирішальної парадигми не буде успішною, це може спричинити припинення спільноти як процесу (тут приклад виборів не підходить, більш доречним є зміна урядового режиму або вимирання села, селища тощо).

5. Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямку.

Парадигма – це «певний спосіб бачити світ», який колись прийнятий багатьма вченими, створює спільноту з цих вчених; або релігійна громада від віруючих; або

територіальна громада від людей, які проживають на певній території. Згідно з інтерпретацією та трактуванням автора, територіальні громади – це людські об'єднання, які пов'язані із самоорганізуючими територіями, послідовністю своєчасних станів, які називають процесом. З цього випливає, що територіальна громада – це процес. У контексті розгляду парадигм спільнот, зазначимо наступне: парадигми територіальних громад визначають важливі об'єкти, з якими співпрацює громада, та пов'язані з цим проблеми та/або питання, що встановлюються, та методи, за допомогою яких визначені проблеми та/або питання вирішені.

Author details (in English)

FUNCTIONAL MECHANISMS OF UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES AS PARADIGMS OF COMMUNITIES

Tetiana KUZ

e-mail: tanyasam1981@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0977-7329>

Liudmyla MALIUTA

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
56 Ruska str., 46001, Ternopil, Ukraine

e-mail: luda_mal@ukr.net
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7569-9982>

Olya HAHALIUK

e-mail: gagaliuk.olya@gmail.com

Abstract. *In this article, the authors propose an idea based on the interpretation of the functional mechanisms of united territorial communities considering Kuhn's interpretation of the scientific communities' paradigms in the way that community paradigms should be interpreted as general theoretical assumptions and laws and means of their implementation which the scientific community members use. This forms and develops paradigms with its activities. That is, each community has its own paradigms, which include the established system and customs, as well as recorded standards, condemnations, dogmas, historical experience, as well as the actual situation and common goals. According to the author, a territorial community is a human association that is associated with self-organizing territories, a sequence of timely states called processes. It follows that the territorial community is a process. The paradigmatic stages of development of united territorial communities as a process that has a beginning, evolution and termination or end point are proposed. Differences between territorial, scientific or religious communities are determined, where the author states that the main difference is in paradigms and direction of their goals. It is stated what changes and crises in paradigms mean. Thus, changes are not independent events, but long episodes with regular repetitive structures. Crises – crises are the stage of change that follows discovery. As long as the methods (or tools) of the paradigm are able to solve certain problems or issues, the community develops effectively. Also in the article, the author takes the position that territorial communities are processes that cannot be controlled by elected or hired leaders, but which are controlled (influenced) by community paradigms, which, in turn, are constantly changing. Based on the position of the author and the context of territorial communities, the paradigm can be explained as follows: the paradigm is a "certain way of seeing the world", which was once accepted by many scientists, creates a community of these scientists; or a religious community of believers; or a territorial community from people living in a certain area. the paradigms of territorial communities determine the important objects with which the community cooperates and the related problems, and / or the issues that are identified, and the methods by which the identified problems and / or issues are resolved.*

Key words: *territorial community, paradigm, anomaly, crisis, revolutions, states of development (previous, ordinary and subsequent states).*

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ktirps.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Kuz, T., Maliuta, L. & Hahaliuk, O. (2021) Funktsionalni mekhanizmy obiednanykh terytorialnykh hromad u konteksti rozghliadu paradyhmy spilnot [Functional mechanisms of united territorial communities as paradigms of communities]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] [electronic journal], Vol. 25, no. 2, pp. 594-601. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21ktirps.pdf>

Використана література:

1. Стратегія розвитку адміністративного району (Концептуальні засади організації соціально-економічного розвитку адміністративного району в контексті формування добровільних об'єднань територіальних громад Лановеччини) / Андрушків Б. М., Кирич Н. Б., Малюта Л. Я., Мельник Г. Х. та ін. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2017. 452 с.
2. Грушевський М. С. Ілюстрована історія України. К. : Наук. думка, 1992.
3. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. К. : НАДУ, 2011. Т. 1 : Теорія державного управління / наук.-ред. колегія : В. М. Князев (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. 2011. 748 с.
4. Кузь Т. Формування територіальних громад як базового елементу системи місцевого самоврядування в Україні. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2020. Вип. 1 (22). С. 48-56. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2020/20ktisvu.pdf> DOI: 10.33108/sepd2020.01.048
5. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 01 квітня 2014 року № 333-2014р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text>
6. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97 вр. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>. Режим доступу: 12.07.2021
7. Черкаський І. Громадський (копний) суд на Україні - Русі XVI–XVIII ст. : праці комісії для виучування історії західноруського та українського права. Вип. 4 : за ред. Н. П. Василенка. Збірник соціально-економічного відділу Української академії наук. 1928. № 13. 255 с.
8. Blackburn, S. *The Oxford Dictionary of Philosophy*. Tallinn: Vagabund. 2002. 520 p.
9. Kuhn, T. S. *The Structure of Scientific Revolutions*. Chicago: University of Chicago Press, 1962. 264 p.

References

1. Andrushkiv B. M., Kyrych N. B., Maljuta L. Ja., Meljnyk Gh. Kh. ta in. (2017) *Strateghija rozvytku administratyvnogho rajonu (Konceptualjni zasady orghanizaciji socialjno-ekonomichnogho rozvytku administratyvnogho rajonu v konteksti formuvannja dobroviljnykh objednanj terytorialjnykh ghromad Lanovechchyny)* [Strategy of development of the administrative district (Conceptual bases of the organization of social and economic development of the administrative district in the context of formation of voluntary associations of territorial communities of Lanovechchyna)]. Ternopilj : FOP Paljanycja V. A.
2. Ghrushevsjkyj M. S. (1992) *Iljustrovana istorija Ukrajiny*. [Illustrated history of Ukraine] K.: Nauk. Dumka.
3. *Encyklopedija derzhavnogho upravlinnja* (2011) [Encyclopedia of Public Administration] : u 8 t. / Nac. akad. derzh. upr. pry Prezydentovi Ukrajiny ; nauk.-red. koleghija : Ju. V. Kovbasjuk (gholova) ta in. K. : NADU, 2011. T. 1 : *Teorija derzhavnogho upravlinnja / nauk.-red. koleghija : V. M. Knjazjev (spivgholova), I. V. Rozputenko (spivgholova) ta in.*

4. Kuz T. (2020) Formuvannja terytorialnykh ghromad jak bazovogho elementu systemy miscevogho samovrjaduvannja v Ukrajinu [Formation of territorial communities as a basic element of the system of local self-government in Ukraine]. Socialjno-ekonomichni problemy i derzhava. Vyp. 1 (22). DOI: [10.33108/sepd2020.01.048](https://doi.org/10.33108/sepd2020.01.048)
5. Pro skhvalennja Konceptiji reformuvannja miscevogho samovrjaduvannja ta terytorialnoji orghanizaciji vlady v Ukrajinu [On approval of the Concept of reforming local self-government and territorial organization of power in Ukraine]: Rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 01 kvitnja 2014 roku # 333-2014 r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80#Text> (accessed: 12 June 2021)
6. Pro misceve samovrjaduvannja v ukrajini [On local self-government in Ukraine] : Zakon Ukrainy vid 21 travnja 1997 roku # 280/97 vr. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>. (accessed: 12 June 2021)
7. Cherkasjkyj I. (1928). Ghromadsjkyj (kopnyj) sud na Ukrajinu - Rusi KhVI–KhVIII st. : praci komisiji dlja vyuchuvannja istoriji zakhidnjorusjckogho ta vkrajinsjckogho prava [Public (mining) court in Ukraine - Russia XVI-XVIII centuries. : works of the commission for studying the history of Western Russian and Ukrainian law.] Vyp. 4 : za red. N. P. Vasylenka. Zbirnyk socialjnoekonomichnogho viddilu Ukrajinsjckoji akademiji nauk.
8. Blackburn, S. (2002). The Oxford Dictionary of Philosophy. Tallinn: Vagabund.
9. Kuhn, T. S. (1962) The Structure of Scientific Revolutions. Chicago: University of Chicago Press.

© 2021 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.
 This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.
 You are free to:
 Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.
 The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.
 Under the following terms:
 Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.
 You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
 No additional restrictions
 You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Puluj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.

Publishing with SEPS ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication
- High visibility and discoverability via the SEPS website
- Rapid publication
- Guaranteed legacy preservation of your article
- Discounts and waivers for authors in developing regions

Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

